

tást. A rendi felépítés sem kezdődik meg: mert az ideiglenes alkotmány abban különbözne a véglegestől, hogy csak három kamara működne (államtanács, tartományi tanács, gazdasági tanács), míg a parlament helyébe kerülő ugynevezett rendi tanács hiányoznék. „A rendi tanács — mondják a hivatalos nyilatkozatok (1934. III. 6.) — majd csak akkor kezdi meg működését, ha a rendi szervezetek már annyira fejlődtek, hogy be lehet őket illeszteni az új alkotmányba.“

A Hohe Wartera felhuzott ágyuk tüze, a Marxhof lángjai a szociáldemokrácia kódén keresztültörtek és rávilágítottak a Quadragesimo anno igazi értelmére és a klerikofasiszta szociálpolitika funkciójának lényegére is. A fény még nem aludt ki és így valószínű, hogy ez a „fejlődés“, vagyis az Ottó Bauer által kezdeményezett fasizmusbanövés folyamata megáll és a gleichschaltolás átmeneti két esztendeje kevésnek, — illetve nagyon is soknak fog bizonyulni.

AZ ÓRIÁSVÁROS NEWYORK NYOMAVESZETT DICSÓSÉGE*

Irta: BERT BRECHT

1.

*Vajjon ki emlékezik még
az óriásváros Newyork dicsőségére
a nagy háború utáni évtizedben?*

2.

*Micsoda epikusán ünnepelt medence volt akkortájt ez az Amerika!
Gods own country!
Csak nevének kezdő betűivel jelezték:
U. S. A.
mint valami fölcserélhetetlen ifjúkori barátunkat, akit mindenki
ismer!*

3.

*Ez a kimeríthetetlen medence, állítólag,
mindent befalt, ami beléje hullt, s kétszer két hét alatt
saját képére formálta át!
Minden faj, mely ez örömteli kontinensen partra szállt
boldogan adta fel régi vonásait, feledve
mint a rossz szokást,
csak azért,
hogy tüstént olyan legyen, mint akiket itt már átszitt e föld!
Ezek viszont nagytelküen és gondtalan fogadták a tőlük nagyon is
különbözőket
(akik persze csak száználmas egzisztenciájuk miatt voltak különbözők!)
Mint a jó kovász, a tészta
még oly nagy tömegétől sem féltek: tudták, hogy áthatnak
mindent!
Micsoda hír! Micsoda évszázad!*

4.

Oh, azok a grammofondobozokból szüremelő asszonyi hangok!

* Bert Brecht: Lieder-Gedichte-Chöre című kötetéből. (Edition Carrefour, Paris.)

Igy daloltak (örizzétek meg ezeket a lemezeket!) az aranykorban!
 Oh, Miami vizeinek esti muzsikája!
 Oh, a végnélküli utakon sebesen hajtó nemek leállíthatatlan derüje!
 S a daloló asszonyok bizakodó sírásban bugó erőteli gyásza,
 a széles mellű férfiakért, de még mindig
 széles mellű férfikoszorutól övezve!

5.

Táborszám állították össze a különös emberpéldányokat,
 szakszerűen etették, fürdették és mérték le őket,
 hogy példátlan mozgásukat film szögezze le minden
 ivadékok elé.

6.

Óriás épületeiket a legjobb emberanyag hihetetlen pazarlásával
 építették fel. Teljesen nyíltan, a világ szeme láttára
 szívták ki munkásaik csontjaiból a velőt,
 belepuskáltak a szénbányák tárnáiba, s az elhasznált csontokat és
 elnyűtt izmokat
 kedélyes kacagással
 lapátolták ki az uccára.
 Am a munkások homéri méretű sztrájkjainak
 hasonló durva könnyörtelenségéről
 sportszerű elismeréssel számoltak be.

7.

A szegénység szégyen volt ott!
 Ez áldott nemzet filmjeiben a férfiak,
 szerencsétlenségükben, a bőrdiványos, zongorás nyomorlakás láttán
 egyszerűen öngyilkosságot követtek el.

8.

Micsoda fény! Micsoda évszázad!
 Oh, mi is kívántuk azokat a szélescsikű, durvaszövésű,
 vattás vállú ruhákat, amik oly vállassá szélesítik a férfiakat,
 hogy három belőlük elfoglalja a járdát.
 Mi is megpróbáltuk mozdulatainkat fékezni,
 kezünket lassan bujtatni a zsebbe, s a fotolyökből,
 ahol (szinte mindörökre) hevertünk, lassan kászolódni elő,
 mint valami alakuló állam,
 és mi is telítőntük rágógummival (beechnut) a szánkat
 amitől, állítólag, tartósan előre feszül az áll
 és ültünk mi is örökké örlő állkapoccsal, szakadatlan zabáló
 vágyban.

A polgártársai előtt megoldhatatlan rejtélyű „poker faced man”
 ijesztő szenvtelenségét mi is reaktiváltuk arcunkra.
 Mi is állandóan mosolyogtunk, mint a nagy üzletek előtt vagy után,
 a zavartalan emésztés bizonyosságaként;
 mi is szívesen megtapogattuk partnereink (csupa jövődő üzletfél)
 combját,

karját, lapockáját, hogy kipróbáljuk
 miképp is veendők kézbe az ilyen fickók,
 sima, lecsapó fogással mint a kutyák.

Igy loholtunk ezután a híres emberfajta után, mely úgy látszott
 arra hívatott, hogy a földet, miközben előre viszi, urálja!

9.

Micsoda biztosság! Micsoda lököerő!
Ezek a gépcarnokok: a legnagyobbak a világon!
Nászpropagandát üztek az autógyárak, már a még
meg sem születettek számára is gyártottak autót! Azoknak,
akik a szinte használatlan ruhadarabokat elhajították (de úgy,
hogy azok tüstént szétmállottak, nyilván a megoltott mézben!)
díjakat fizettek ki! Ó azok a hidak:
virágzó szárazföldet kötöttek össze virágzó szárazfölddel!
Végtelenül!

A világ leghosszabb hidai! Oh, azok a felhőkarcolóok:
melyek oly' magasra hordták tégláikat, hogy minden
tulemelkedtek, magasságukból gondteliien nézték
az új építkezéseket, amik ép', hogy kibujtak a földből
mammath arányaikat felülmulandó.
(Némelyek már attól tartottak, hogy a városok növekedését
nem lehet megállítani, s napjaikat
más városok fejük fölé nőtt husz emeletével kell majd befejezniök,
s egymás hegyére-hátára hányt koporsókban
porladnak el!)

10.

De különben: micsoda biztosság! Még a halottak arcát is
kifestették és kellemes mosolyt pingáltak rá,
(ezeket a vonásokat emlékezetemből hozom fel, a többieket
elfelejtettem): még az elmerültek számára is
tilos volt a reménytelenség!

11.

Micsoda emberek! Boxolók a legerősebbek!
Feltalálók a legpraktikusabbak! Vonataik a legsebesebbek!
a legnépesebbek is!
És mindez úgy tűnt: ezer évig tart —
hisz' maguk a newyorkiak ugrasztották világgá:
városuk sziklatalpakon épült és így
megdönthetetlen!

12.

Valóban, közösségük egész rendszere a lehető legjobb volt!
Micsoda fény! Micsoda évszázad!

13.

Sajnos ez az évszázad
csak rövid nyolc évig tartott.

14.

Mert egy napon a világot különös összeomlások híre
futotta be egy híres kontinensről s a tegnap még hajszolt dollárokat
mint a rothadt bűzű halat lökték vissza utálkozással.

15.

S ma, amikor szájról szájra jár,
hogy ezek az emberek csödbe kerültek,
a többi kontinensen (amelyek szintén csödbe jutottak)
mi sok mindent másként, mint ahogyan van, élesebben, látunk.

16.

*Mi lett azokkal a felhőkarcolókkal?**Hűvösebben látjuk.**Micsoda megvetendő pajták a felhőkarcolók, ha már nem hoznak házbért!**Az egekig verdeszen a szegénység? A felhőkig az adósság?**Mi lett azokkal a vonatokkal?**A gördülő hotelekhez hasonló vonatokon, állítólag most gyakran nem akad lakó.**Az ember nem igyekszik sehova**felülmulhatatlan sebességgel.**Mi lett azokkal a hidakkal?**A világ leghosszabb hidai most szemétdombokat kötnek össze szemétdombokkal!**És mi lett az emberekkel?*

17.

*Még mindig, halljuk, festik az arcukat,**de most: hogy álláshoz jussanak; a 22 éves nők**kokaint szippantanak mielőtt sorba állnak,**hogy helyet hódítsanak maguknak egy írógép mellett.**Egész családok mérget fecskendeznek lányaik combjaiba,**hogy a tekintetük gyujtson.*

18.

*Még adnak el grammofonlemezeket, persze keveset,**de mit mesélnék nekünk tulajdonkép' ezek a tyukok, akik**énekelni se tudnak? Mi az értelme**ezeknek az énekeknek? Mit is énekeltek**tulajdonkép' nekünk mindezekben az éveken át?**Miért utáljuk ma ezeket az egykor ünnepelt hangokat? Miért nem**hatnak már semmifélekép' se ránk a városok fényei?**Csak azért mert szájról-szájra jár,**hogy ezek az emberek csödbe jutottak!*

19.

*Gépeik, u. i. ezt mondják, óriási rakásokban hevernek (a legnagyobbak a világon!)**és rozsdásodnak,**mint a mi kontinensünk gépei (kisebb rakásokban.)*

20.

*Még vannak világbajnoki mérkőzések pár szórakozottan ülve maradt néző előtt:**de a valaha legerősebb ember sem kelhet birokra**a titokzatos törvénnyel, mely az áruval zsufolt üzletekből kihajtja a vevőt!*

21.

*Már csak mosolyukkal (és semmi mással) állnak a kimustrált világbajnokok**az utolsó közlekedő villamos kocsí elé:**három ezek közül a széles vállúak közül betölti a járdát,**de mi tölti el őket mielőtt az éjszaka beköszönt?**Csak a vállát melegíti azoknak a vatta, akik végnélküli áradásban*

éjjel-nappal a holt körakások üres szakadécai közt loholnak.
 Mozdulataik lassuak, mint az éhes, legyengült állatoké.
 Mint a lassan alakuló állam, olyan lassan
 törnek elő a szennyecatornákból, melyekben szinte örökre fekszenek.
 Bizodalmuk, mely állítólag még meg van,
 azon a reményen épül,
 hogy az eső holnap majd alulról fölfele zuhog.
 Derűjük állítólag ellenállhatatlan,
 ha megpillantanak egy darab hust a kirakatban.

22.

Egyesek állítólag még mindig találnak munkát
 ott, ahol a búzát vonatszám öntik a tengerbe, melynek
 Csendes Océán a neve.
 És azok, akik padokon töltik az éjszakát, úgy halljuk,
 elalvás előtt az üres felhőkarcolókat
 egész különös gondolatokkal nézik.

23.

Micsoda csöd! Hogy elveszett itt egy
 nagy hírnév! Micsoda felfedezés:
 közösségük rendszere
 ugyanazokkal a szálnalmas hibákkal bír
 mint a szerényebbeké!

(Fordította: Méliusz N. József)

A ZSIDÓKÉRDÉS ÉS A CIONIZMUS (II)

Irta: VARGA LÁSZLÓ (Timișoara)

A zsidókérdés a zsidóság egyensúlyozatlan gazdasági-társadalmi helyzetének, s mindazon társadalmi surlódásainak foglalata, melyek a zsidóság társadalmi multjából, különállásából, félasszimilációjából s kedvezőtlen osztályrétegződéséből következnek. A zsidóság egyik — modern formáju — védekezése a cionizmus. Az a körülmény, hogy a cionizmus a környező társadalommal szemben védekező-hátráló jelleggel bír, lehetőségeit eleve kiszabja. A cionizmus lehetőségeinek korlátozottságából következik, hogy a cionizmus távolról sem történelmi kényszerűség („dialektikus szükségszerűség“). Valamely kortünet u. i. még korántsem jelent olyan kórkövetelményt, ami a fejlődés általános szempontjából életrevaló, vagy indokolt.¹ A társadalom egyenlőtlen fejlődése következtében az ideológiai törekvések is elágazók, sőt ellentétesek. Ezek a vonások persze a társadalom válsága idején még jobban előtérbe kerülnek. Minden ilyen vajudáson az a konkrétte váló ideológia tör keresztül, mely a termelési viszonyok változásának és alakulásának egyetemesen felel meg. Mellette az átlag-méretű kortünetek — még ha közben erőteljesen ki is fejlődtek — elkerülhetetlenül háttérbe szorulnak a elégtelenségük bebizonyosodásával pusztá kisérijelenségekké törpülnek. A francia forradalom előtti deizmus, a Rousseau-féle természetkultusz, az észimádat, a legutóbbi idők nihilizmusa, anarchizmusa, pánszlávizmusa, tolsztojánizmusa, páneurópaizmusa stb. mind olyan tünetek, amelyek bár hosszú időszakon át lényeges társadalmi tényezők, elégtelenségük következtében mégis fokról-fokra visszafejlődnek s helyet adnak a társadalmi szükséglet kon-